

gestaakt zijn en dat reeds uitgevoerde werken (aanvullingen) door den hevigen stroom medegerukt, onvermijdelijk een groot gedeelte der Nederschelde, welke men heeft uitgediept, wederom zullen verzanden..."

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE NR. 139

Op 27 november 1899 stelde Louis Stroobant, in het Frans, in de rubriek "Beeldhouwwerken - Museum van de puinen van de St-Baafsabdij - XVIIIe eeuw" een fiche op over

DE VAZEN VAN HET PAKHUIS

Deze vazen, in witte steen, van een hoogte van 2,75 m. en een breedte van 1,20 m., bekroonden vroeger de twee zijden van het fronton van het Pakhuis (1). Door hun algemene opbouw vormen zij merkwaardige specimens van de Lodewijk XIV-stijl en schijnen gemodelleerd te zijn om een tuin, getekend door Le Nôtre, te versieren.

Zij doen denken aan een marmeren vaas uit hetzelfde tijdperk die de tuinen van Versailles versiert (2) en die misschien de maker, de Gentse artiest Hendrik Matthijs, geïnspireerd heeft.

De gesculpteerde maskers en de muil van de leeuwen die de bloemenslingers ophouden zijn zeer mooi en van een zeer harmonische uitvoering. Deze kunstwerken zijn zeer verzorgd, alhoewel zij oorspronkelijk bestemd waren om op een hoogte van meer dan twintig meter geplaatst te worden. Nu dat zij van dichtbij kunnen bekeken worden, bemerkt men al de kwaliteiten van hun uitvoering.

Het is te danken aan de opzoekingen van Mr. A. Van Werveke dat wij de naam kennen van de maker van deze prachtige vazen. De stadsrekeningen leren dat op 26 december 1722 Matthijs 52 ponden groot ontvangt als voorschot "*ter rekeninghe ende ten goeden bevinde van sijne pretentien over het maecken vande twee vaesen tot het stellen op den nieuwen bouw*"; de 10e november 1725 komen wij nog de volgende vermelding tegen : "*Betaeld aen Jr. Heynderick Matthijs schilder ende beeldhouwer in voldoeninghe moderatie ende accordt, met hem ghemaect, om syn prentien in het maecken vande twee vaesen, teekenen, schilderen, boutseeren,*

(1) *Inventaire archéologique*, fascicule II, nr. 18 (nota van Mr. A. Heins).

(2) Vermeld in Henry Havard, *Les Styles*, p. 123.

Vaas Pakhuis. Foto Stadsarchief.

ende andersins, staende op den nieuwen bouw, op de Coornmerckt par ordonnantie (van de schepenen) datum 4n Jullij 1725, per reste; 66 pond 13 s. 4 d. grooten.

Cf. Stadsarchieven, reeks 533, nrs. 185 en 186; zie ook de rekening van Matthijs zelf op datum van 4 juli 1725.

RIJKSWACHTKAZERNE GROENDREEF *

Welk rechtgeaard Gentenaar kent niet de kazerne aan de Groendreef? De woonst van een vijfhonderdtal gerechtsdienaren? Hoevelen van ons zijn niet reeds, met benepen hart binnengegaan voor het afleggen van een verklaring of het laten keuren van nieuwe autobanden of lichten? De meesten zullen wel met een zucht van verlichting de moderne gebouwen hebben verlaten zonder te beseffen dat ze voet hadden gezet op bodem met een rijk geschiedkundig verleden.

Reeds vóór de XIe eeuw bevond zich aldaar het verblijf van de familie Vaernewyck. Het omwalde kasteel, meestal “steengoed” genoemd, stond op het terrein waar nu het kazernecomplex van de rijkswacht verrijst. Het plan van Hondius uit 1641 toont ons duidelijk waar het steengoed gelegen was. (Afb. 1) De twee aardewegen zichtbaar op die kaart kan men vereenzelvigen met de huidige Wielewaal- en Virginiastraat.

Niettegenstaande Jan van Vaernewyck in 1395 overleed zonder mannelijke ergenamen na te laten en het ganse bezit in vrouwelijke lijn buiten de familie viel, behielden de nieuwe eigenaars de trotse titel “heer van Vaernewyck”. De familie speelde in de loop der jaren een voorname rol in Gent. (1)

De akkergronden en bossen die bij het goed behoorden strekten zich uit tot de parochies Sint-Martinus (Ekkergem), Mariakerke en Wondelgem. Het geheel besloeg meer dan 22 bunder land (1 bunder = 1Ha40a). De familie had het goed verkregen voor bewezen diensten aan de Graven van Vlaanderen en hield het in achterleen van het leenhof van de Oudbrug.

Buiten het innen van penningen en tienden hadden de heren nog recht op : “vrye voghelerie, visscherie, zwaenerie; ende van elcken coopman die gansen dryft over het voorseide heerscip, eene gans...”. Ze profiteerden van “vrye kerkgheboden ten drie prochien, dats t’Eckerghem, te Mariakercke ende te Wondelghem... ende eenen pratere in de selve prochien.” Afgezien

* Het eerste artikel in deze reeks verscheen in “Ghendtsche Tydinghen” 1985 Nr. 4.